

Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2021. № 2. С. 95–102.

2. Глазова О. Інтерв'ю: жанр журналістики і вид навчальної роботи. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. URL :

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/9057/1/O_Glazova_MD_9_IPP_O.pdf. (дата звернення : 02.04.2026 р.).

3. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник. Київ: Софія-А, 2016. 184 с.

4. Коваленко Н., Данько-Сліпцова А., Жорнокуй У. Трансформація методу інтерв'ю в епоху цифрових медіа: від журналістської практики до соціологічного інструментарію. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика.* 2024. Том 35 (74). № 4. Частина 2. С. 236–244.

5. Чекмишев О. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики : підручник-практикум : підруч. для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за спец. «Журналістика». Київ: Київський університет, 2004. 129 с.

6. Novodnistrovsk Info. URL: <https://youtu.be/zX2lEjJFbrE> (дата звернення: 02.04.2026).

Тарасюк Марія – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Журналістика» факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Науковий керівник – Цепкало Т.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ЖАСМІНА ХЛОПЮК

НОВІТНІ ПІДХОДИ ДО ГРАФІЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ТА ВЕРСТКИ ПЕРІОДИЧНИХ ЖУРНАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Український медіаландшафт переживає глибоку трансформацію, зумовлену глобальними соціокультурними зрушеннями. Ці зміни безпосередньо впливають на візуальну мову періодики, яка тепер не просто транслює зміст, а й відображає актуальні суспільні цінності та ментальні орієнтири. Замість класичного текстоцентричного формату сучасний журнал постає як складний візуально-дизайнерський продукт. Його ефективність у взаємодії з аудиторією визначається свіжими концепціями

графічного моделювання, збалансованою композицією смуг та застосуванням передових міжнародних стандартів художньо-технічного проектування.

В умовах хронічного інформаційного перевантаження традиційні методи подачі матеріалу втрачають дієвість, що змушує видавців шукати інноваційні форми візуалізації контенту. Модерні інструменти верстки та архітекtonіки стають головним засобом структурування журнального простору. Вони дозволяють розставити чіткі смислові акценти, оптимізувати сприйняття великих обсягів даних і полегшити читачеві сприйняття тексту. Відтак, візуальний інжиніринг видання перебирає на себе навігаційну функцію, керуючи увагою реципієнта та вибудовуючи логічну траєкторію читання.

У цьому контексті метою дослідження є обґрунтування ключових засад графічного моделювання сучасного журналу, всебічний аналіз новітніх підходів до його художньо-технічної організації, а також виявлення специфіки інтеграції візуальних компонентів для створення ергономічного й естетично привабливого медіапродукту (на основі кейсів провідних періодичних видань).

Фундаментальною категорією в художньому проектуванні періодики є її архітекtonіка. Зокрема, дослідниця Вікторія Шевченко дефінує це поняття як візуалізоване відображення конструктивної будови та функціональної природи медіапродукту через його зовнішні параметри. У контексті журнального дизайну архітекtonіка реалізується через систему графічних засобів, які не лише диференціюють контент, а й кодують унікальну стилістику бренду. Якщо внутрішнє наповнення (наприклад, культурологічного часопису) безпосередньо структурує рубрикацію та логічні зв'язки між матеріалами, то його формальна експресія матеріалізується за допомогою колористики, архітекtonіки шрифтів, композиційних схем та інструментів просторової організації [12]. Прикладом ідеального балансу між концептуальним ядром та графічним втіленням є вітчизняні проекти «Локальна історія» та «Пам'ятки України», де кожен візуальний маркер підпорядкований наскрізній ідеї, формуючи цілісний та стійкий художній образ [5; 6].

Серед провідних тенденцій сучасного макетування виділяється домінування ергономічних параметрів, де базовим залишається стандарт А4 (210×297 мм). Ця просторова матриця відкриває широкі можливості для оперування великоформатним ілюстративним матеріалом та інтеграції розгалужених багатоколонкових структур. Як підкреслює дослідниця І. Артамонова, модерна візуальна культура преси тримається на розробці інваріантної графічної моделі, яка транслюється із номера в номер [1, с. 5]. Для видань гуманітарного спрямування така константність оформлення є

критично важливою, адже вона цементує ідентичність медіа та працює на капіталізацію його бренду. Показовим тут є досвід журналу «ART UKRAINE», який демонструє сувору послідовність у відтворенні архітектонічних і графічних паттернів, що забезпечує йому авторитетний статус у сегменті інтелектуальної періодики [13].

Головним технологічним інструментом сучасного проектування смуг виступає модульна сітка. Вона структурує площину сторінки, гарантує пропорційну відповідність компонентів та задає чіткий алгоритм верстки. Завдяки сітці дизайнер отримує пластичний інструмент для комбінування текстових масивів, фотоконтенту та акцидентних елементів. У новітній практиці мистецьких журналів чітко простежується тренд на фракційне подрібнення модульної структури: мікромодулі дозволяють створювати багаторівневі колажні композиції та сміливо експериментувати з білим простором. Ба більше, під час математичного моделювання цих сіток розробники все частіше апелюють до класичних геометричних канонів — зокрема, пропорцій «золотого перерізу» або гармонійного канону Яна Чихольда та Йогана Ван де Граафа, що гарантує бездоганний візуальний баланс журнальної смуги [2, с. 64].

Шрифтова архітекtonіка в періодиці гуманітарного профілю слугує базовим інструментом структурної організації текстових масивів та експресивним маркером загальної візуальної концепції. Сучасна практика графічного проектування демонструє чітку тенденцію до мінімалізації типографічної палітри — як правило, в межах одного проєкту архітектори видання обмежуються двома чи трьома гарнітурами. Така раціоналізація цементує стилістичну монолітність смуг та знижує когнітивне навантаження на реципієнта. Вибір конкретного шрифтового сімейства корелює зі специфікою контенту: арт-критичні платформи, як-от «ART UKRAINE», апріорі тяжіють до використання гротесків (Sans Serif), які кодують модерний, динамічний та лаконічний образ [13]. На противагу цьому, академічні часописи та альманахи, зокрема «Пам'ятки України», традиційно експлуатують антиквені гарнітури (Serif), чиї засічки оптимізують тривалий процес лінійного читання масштабних текстових блоків. При цьому, як акцентує О. Кирилова, активне залучення «білого простору» (пауз та відступів навколо верстки) суттєво інтенсифікує читабельність і візуально впорядковує композицію смуги [8, с. 32].

Окремим вектором у моделюванні сучасного журнального дизайну виступає реконтекстуалізація етнічних мотивів та орнаменталістики як інструментів артикуляції національної автентичності. Інтеграція елементів традиційного народного мистецтва дозволяє вибудувати ексклюзивну айдентику медіапродукту. Фундаментальний внесок у становлення вітчизняної

графічної школи та зародження модерних традицій оформлення книги й періодики зробили Георгій Нарбут і Василь Кричевський. Розроблені ними стилістичні коди та композиційні прийоми залишаються потужним джерелом натхнення для сучасних дизайнерів преси. Зокрема, славнозвісна «українська абетка» Г. Нарбута з її витонченою флористичною графікою, ремінісценціями доби бароко та інтерпретацією буквиць із першодруків, донині функціонує як першокласний маркер національної ідентичності на сторінках періодичних видань [10].

Рубрикаційно-заголовковий комплекс у новітніх журнальних макетах є жорстко структурованою системою, що відповідає за первинну просторову орієнтацію читача. Ця архітектонічна конструкція об'єднує в єдине ціле кікер (надзаголовок), домінантний заголовок, супровідні підзаголовки, лід-абзац, анонси, внутрішні текстові врізи, підписи під ілюстраціями та власне візуальний контент. Указані компоненти виступають у ролі специфічних «візуальних якорів», що перехоплюють увагу користувача під час швидкого сканування розвороту за класичним F-патерном [8]. Ефективність цієї системи базується на математично вивіреному співвідношенні шрифтових кеглів, що вибудовує бездоганну інформаційну ієрархію. Обов'язковим каноном художньо-технічного проектування є дотримання пропорційної підпорядкованості елементів: для створення потужного оптичного акценту розмір шрифту в назві статті може перевищувати базовий текст у 3–10 разів. Наприклад, у практиці журналу «Куншт» спостерігається тренд на повну синергію заголовкових літер із художніми ілюстраціями: вони інтегруються в цілісні арт-композиції, що не лише максимізує емоційний вплив на аудиторію, а й концептуально розкриває проблематику публікації [4].

Ескалація ролі ілюстративного ряду є фундаментальним вектором еволюції новітньої журнальної індустрії. Візуальний контент упевнено домінує на площині смуги, оскільки спроможний здійснювати експрес-трансляцію сенсів та генерувати миттєву емоційну відповідь реципієнта. У сегменті арт-періодики та видань lifestyle-спрямування репрезентовано масштабне макетування фотозображень — на повний розворот (Bleed Page) або «під обріз». Зокрема, у графічній моделі часопису «National Geographic» ілюстрація перебирає на себе функції генерального інформаційного та смислового вузла [7], тоді як інтеграція розгалужених систем інфографіки дозволяє візуалізувати багатовимірні масиви даних у лаконічній та верифікованій формі.

Колористична архітектура часопису розгортається одночасно в естетичному та навігаційному вимірах. Диференціація за допомогою кольорних маркерів упорядковує внутрішній простір номера,

закріплюючи за кожним тематичним блоком чи рубрикою окремий хроматичний код. У виданнях мистецького профілю розробники часто імплементують м'які тональні градієнти, що забезпечує колористичну монолітність розвороту та оптимізує візуальне сприйняття контенту. Модерний поліграфічний інструментарій, зокрема експлуатація стандартизованих колірних просторів Pantone, суцільне чи вибіркоче УФ-лакування та конгревне тиснення фольгою на першій сторонці обкладинки, дозволяє моделювати видавничі продукти преміум-класу, що здійснюють естетичний вплив на споживача ще до моменту текстуального ознайомлення.

Специфічною рисою новітньої архітектоніки журнальних смуг є концептуальне оперування «білим простором» (мистецтвом пауз між елементами верстки). Деконструкція надлишкових графічних ліній та декоративного шуму полегшує композицію макета й мінімізує зорове навантаження на читача. Трендовим інструментом також виступає інтеграція маргіналій (винесених за межі основного набору службових елементів) та рукотворних графічних імітацій (ефект нотаток на полях), що створює ілюзію персоналізованого діалогу з аудиторією та стимулює читацьку залученість.

Конвергенція медіа під впливом діджиталізації зумовила появу гібридних форматів комунікації. Сучасна періодика успішно сингулює аналогові сторінки з віртуальним середовищем через інтеграцію QR-кодів та елементів доповненої реальності. Такі рішення капіталізують контентний потенціал публікацій, відкриваючи деривативний доступ до аудіо-, відео- чи мультимедійних потоків. Ця тенденція вимагає від дизайнерів преси ретельного геометричного моделювання простору смуги задля органічного вписування цифрових лінків у загальну графічну матрицю [3, с. 436].

Обкладинка функціонує як заглавний смисловий та художній медіатор, що детермінує первинне враження про бренд. Актуальний дизайн мистецьких журналів базується на використанні метафоричних ілюстрацій, що репакують головну тему номера та візуалізують його ідеологічне ядро. Як акцентує Михайло Присяжний, архітектонічна модель видання має залишатися константною щодо загальної видавничої концепції, проте повинна динамічно еволюціонувати під впливом запитів епохи. Водночас фактура паперу та якість друкарського відбитка виступають критичними факторами, адже для інтелектуального глядцю тактильний фідбек та колориметрична точність відтворення арт-об'єктів є невіддільною частиною його ринкової цінності [9, с. 180].

Технічне редагування постає фінальним верифікаційним етапом додрукарської підготовки (Prepress). Воно акумулює процеси контролю геометрії макета, нівелювання дефектів верстки та

уніфікації всіх елементів оформлення. Проектування в середовищі професійного програмного забезпечення (зокрема Adobe InDesign) дозволяє досягти еталонної точності геометричних параметрів. При цьому пріоритетна увага приділяється ліквідації деструктивних помилок верстки — таких як «висячі рядки», порушення правил переносу або коридори сорому в суміжних рядках, які здатні зруйнувати оптичну цілісність сторінки.

Підсумовуючи, зазначимо, що новітні підходи до графічного моделювання та верстки періодичних журнальних видань в Україні орієнтовані на створення високотехнологічного, інтелектуального та візуально довершеного медіапродукту. Раціональне проектування на основі модульних сіток, вивірена архітектоніка шрифтів, автентична реконтекстуалізація етнічних кодів та синергія з цифровими технологіями дозволяють вітчизняній періодиці продукувати конкурентоспроможні зразки, що повністю відповідають світовим стандартам сучасного інформаційно-дизайнерського середовища.

Список використаних джерел

1. Артамонова І. М. Актуальні тенденції дизайну сучасних періодичних видань. *Культура народів Причорномор'я*. 2007. № 101. С. 5–8.
2. Григор'єв О.В., Назарова С.О. Підходи до побудови модульних сіток для макетів друкованих журнальних видань. *Інформаційні системи та технології в поліграфії*. Харків, 2022. С. 64–65.
3. Женченко М. Цифрові трансформації видавничої галузі: монографія. Вид. 2-ге, виправл. Київ: Жнець, 2018. 436 с.
4. Журнал «Куншт». URL: <https://kunsht.com.ua> (дата звернення: 09.04.2026)
5. Журнал «Локальна історія». Перші сторінки вільного перегляду. Лабораторія. URL: <https://laboratory.ua/products/zhurnal-lokalna-istoriya-7-dnipro> (дата звернення: 09.04.2026)
6. Журнал «Пам'ятки України». Вільний доступ. URL: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/24/PU2016_2.pdf (дата звернення: 09.04.2026)
7. Журнал «National Geographic». URL: https://www.wikiwand.com/uk/National_Geographic_Magazine_про_Україну (дата звернення: 09.04.2026)
8. Кирилова О. В. Газетно-журнальне виробництво: тексти лекцій. Дніпро: ДНУ, 2018. 32 с.
9. Присяжний М. П., Лозинський М. В. Організація роботи редакції газети і праці журналіста: навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. Львів, 2010. 180 с.
10. Філевич М. «Українська абетка» Георгія Нарбути. *Народознавчі зошити*. № 6 (144), 2018. С. 1505–1527.

11. Шевченко В. Е. Заголовковий комплекс журналу як комунікативна система ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2010. Т. 38. С. 120–128.

12. Шевченко В. Е. Складники мови архітекτονіки газетно-журнального видання. *Наукові записки Інституту журналістики*. Київ, 2000. С. 188–193.

13. ART UKRAINE (українською мовою). journals.ua. URL: <https://journals.ua/hobbies/artukraine-ukrainskiy/2538-05-12.html> (дата звернення: 09.04.2026)

Хлопук Жасміна – здобувачка першого рівня вищої освіти спеціальності «Журналістика» факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.
Науковий керівник – Завальнюк І.Я., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

ВАЛЕРІЯ ХРЕПТУС

ІСТОРІЯ СТВОРЕННЯ, РЕДАКЦІЙНА ПОЛІТИКА, ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА ТА КОНТЕНТ ГАЗЕТИ «ВІДА»

Дослідження локального медіапростору через призму діяльності конкретного друкованого видання дозволяє виявити закономірності функціонування преси в умовах трансформації українського суспільства та децентралізації. Газета «ВіДа», що функціонує в інформаційному полі Могилева-Подільського, є репрезентативним прикладом адаптивності локальної преси до складних економічних реалій та зміни читацьких потреб. Аналіз діяльності видання демонструє перехід від класичного тижневика до крос-медійного центру.

Історія становлення часопису розпочинається наприкінці 1990-х років. Поява «ВіДи» була відповіддю на суспільний запит мешканців Могилева-Подільського на демократичне інформування. Офіційним засновником і видавцем є ТОВ «Медіа група ВіДа» (юридична адреса: м. Могилів-Подільський, вул. Київська, 11-А). Така форма власності забезпечує фінансову автономію, що є критично важливим для районної періодики. Саме приватна форма власності дозволила виданню зберегти редакційну незалежність і гнучко реагувати на зміни ринку.